

leiding voor gezondheid en leven hunner eigen kinderen, vrouwen en moeders moet hebben, en waarin zij de stakers bezweren, te denken aan de zieken, die aan de zorgen van de artsen der ziekenhuizen zijn toevertrouwd.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

CARREL'S WONDBEHANDELING.

Het zij mij vergund, mede namens dr. DE HAAS, enkele opmerkingen te maken naar aanleiding van het ingezonden stukje van collega VERMEY op bladz. 1123. Wellicht zou dat nut kunnen stichten, omdat de schrijver aanhanger blijkt te zijn van een drietal beginselen, die o.i. niet vaak genoeg bestreden kunnen worden.

1°. Hij verdedigt de meening, dat een proefschrift niet mag worden gebruikt om werk van anderen af te breken.

Wij zijn van oordeel, dat men in een wetenschappelijk werkstuk, ongeacht de al of niet gegronde autoriteit van vroegere onderzoekers, stelselmatig en logisch zijn gevolgtrekkingen moet maken uit de gegevens van een proefondervindelijk onderzoek, waarbij onder strenge en nuchtere critiek op onbevangen wijze feiten worden verzameld. Natuurwetenschappelijk onderzoek en dus ook het handelen in de kliniek zijn onverenigbaar met het geloof in autoritaire uitspraken.

2°. Hij protesteert tegen de slotsom, dat het vraagstuk der behandeling van de besmette wond door CARREL's methode nog niet is opgelost.

Wij meenen, dat het onjuist is, zich door een vooropgezette meening te laten verleiden tot een protest, dat zeker niet kan dienen om een moeilijk wetenschappelijk vraagstuk nader bij de oplossing te brengen. Een gedachtenwisseling over de schatting van de waarde eener methode moet haar zwaartepunt hebben in de kritiek van de wijze, waarop het onderzoek verricht werd. Hij, die zijn afwijkend oordeel niet grondt op de waardeering van de motieven, die tot de slotsom voerden, mist het recht tegen de slotsom zelve zijn protest te doen hooren.

3°. De schrijver neemt het voor CARREL's methode op, gesteund door, wat men noemt, klinische ervaring,

Wij benijden den schrijver zijn schoonen geestdrift. Ook bij ons werd die aanvankelijk gewekt door het aangehaalde boekje. Toen echter CARREL's vooropstellingen aan nauwkeurige en rustige critiek werden onderworpen, kon, met hulp van ervaren bacteriologen en patholoog-anatomen, worden aangetoond, dat zij niet alle juist waren. Wij meenen nu, dat men in de kliniek steeds steun moet zoeken op de natuurwetenschappelijke proefneming en de richting moet gaan, die door haar wordt aangewezen. Aan haar moeten altijd weer de uitkomsten der klinische behandeling getoetst worden. Zoolang de theoretische ondergrond eener wijze van behandelen niet den druk der proefondervindelijke methodiek verdraagt, kan de klinikus, wil hij niet afdalen tot het standpunt van bloote empirie, zich niet beroepen op gunstige gevolgen, die hij vermeent in de kliniek te hebben waargenomen. Doet hij dat, dan komt hij op dwaalwegen, waarop het verband tusschen oorzaak en gevolg bij de behandeling niet meer kan worden beoordeeld. Dat men, evenals in de „carbolen- en sublimaatperiode” der antiseptische behandeling van wonden eertijds geschiedde, thans de dwalingen der moderne antiseptis van CARREL en zijn volgelingen begint te begrijpen, kan een ieder uit de rustige studie der jongste literatuur ervaren. *L'histoire se repète!*

Utrecht, 9 April 1919.

H. J. LAMÉRIS.

DE STAAT EN GENEESKUNDIGEN-AMBTENAREN.

Het kan zijn nut hebben in wijderen kring en in het bijzonder in den kring van belanghebbenden eens met een enkel voorbeeld bekend te maken, welke houding de regeering aanneemt tegenover sommige geneeskundigen-ambtenaren. Ik heb op het oog de geneeskundigen, verbonden aan de gevangenissen, die niet hebben genoten

van de algemeene jaarwedde-herziening, die voor de ambtenaren in 'srijks dienst van „schaapherder tot hoogleeraar” verhooging der bezoldiging heeft beteekend. In deze reeks was voor de gevangenis-geneeskundigen, met uitzondering van een paar uitverkorenen, klaarblijkelijk geen plaats.

Vóór 10 jaren, toen de bejaarde gevangenis-dokter, die sinds jaren een jaarwedde had genoten van f 1300.—, in het genot van pensioen werd gesteld, meende de minister van justitie, dat het gewenscht was naast den huisarts een psychiater aan het gesticht te Leeuwarden te verbinden. Hij maakte gebruik van de gelegenheid, dat een psychiater, niet belangstelling voor den misdadiger en die over den noodigen tijd beschikte, aanwezig was. Nadat de aanvankelijk toegedachte jaarwedde ad f 300.— al te belachelijk was gevonden, werd de positie van geneesheer-psychiater bij de gevangnissen voor mij geschapen en de jaarwedde tijdelijk bepaald op f 500.—. Toen ik na anderhalf jaar weigerde een vaste aanstelling tegen deze bezoldiging te aanvaarden, bleek het departement bereid de jaarwedde tot f 800.— te verhoogen. In mijn aanstelling stond vermeld, dat ik de gevangnissen „geregeld” moest bezoeken. Aangezien mijn tijd toeliet, om veel aandacht aan de gevangenen te wijden, en ik vol werklust begon het nieuwe terrein te verkennen, bracht ik dagelijks één, soms meer uren in de gestichten door. Toen voor een paar jaar het huishoudelijk reglement werd herzien, werd datgene, wat ik tot dusver geheel vrijwillig had gedaan, buiten mijn voorkennis, als plicht op mijn schouders gelegd. Dit reglement schrijft voor, dat ik de gevangenis „dagelijks” heb te bezoeken. Het had natuurlijk voor de hand gelegen, dat het salaris was verhoogd en gebracht in overeenstemming met de verhoogde eischen; daaraan schijnt niet te zijn gedacht, het is althans niet geschied.

In den zomer van 1918 besloot de minister onder den drang der omstandigheden aan de gestichten hier een ander karakter te geven. De gevangenisbevolking werd vermeerderd met een groot aantal gevangenen, die tot kortere straffen dan 5 jaren waren veroordeeld. Wilde ik mijn taak opvatten, zooals ik haar had opgevat ten opzichte der oude bevolking, dan was het volstrekt noodzakelijk mijn particuliere praktijk te beperken, bijv. tot uitsluitend consultatieve praktijk. Ik heb in lange en hartroerende brieven dit een en ander uiteengezet. Gevolg? Eerst het bericht, dat van salarisverhooging niets kon komen. Pas nadat het college van regenten ook nog eens mijn belangen had bepleit, bleek het ministerieele gemoed week te zijn geworden. Ik ontving de verpletterende mededeeling, dat mijn salaris „tijdelijk” met f 300, zegge driehonderd gulden, was verhoogd.

Ik stel vast:

1°. Het departement van justitie blijkt niet in te zien, dat ook de dokter voor één gulden minder kan koopen dan voorheen en uit dien hoofde recht heeft op verhooging.

2°. Het departement verandert een huishoudelijk reglement, verzwaart onzen dienst, maar denkt over geen geldelijke compensatie.

3°. De minister overstelt ons met arbeid in zulk een mate, dat die arbeid niet goed verricht kan worden zonder belangrijke inkrimping van de particuliere praktijk en hij schijnt te leven in de naieve veronderstelling, dat een „tijdelijke” vergoeding van drie honderd gulden 's jaars daarvoor afdoende is.

Ik ben bezig de door mij verzamelde gegevens uit ziektegeschiedenissen te rangschikken en te verwerken en ik kan mijn gevangenisbaantje er niet aan geven zonder opoffering van studie-materiaal, waaraan ik jaren heb gewerkt. Zelfs, wanneer de minister eischte, dat ik al den arbeid gratis verrichtte, zou ik het bijtje daarom niet er bij neerleggen. Maar zoodra ik met dien arbeid klaar ben, zal ik zoo vrij zijn ontslag te vragen, want het is vooralsnog geen ideaal om geneesheer-staatsambtenaar te zijn.

Leeuwarden, April 1919.

P. B. WESTERHUIS.